

GENER 2022

REGIDORIA DE FEMINISME I LGTBI

+dones

I CONGRÉS DE DONES DE CASTELLÓ

“Deixem arrere els patrons de la desigualtat”

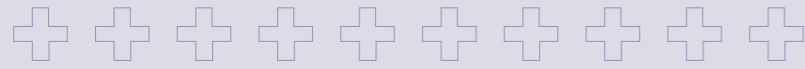
Adona't - Associació de Treballadores de la Llar - Associació Amas de Casa Lledó - Aula Debat del Grau Dones 8 de Març - Associació de Dones de Sant Llorenç - Networking - Associació de Dones Empresàries Reinventhadas - En Clau de Dona - Liceu de Dones

RECURSOS PER A LES VÍCTIMES DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE A CASTELLÓ

SERVEI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE L'EXCM. AJUNTAMENT DE CASTELLÓ DE LA PLANA 964 251 979
964 355 322

PASSEIG RIBALTA 21, ENTL. A
Atenció psicològica, jurídica i social a dones.
Prevenició de violència de gènere.
Educació en Igualtat.
Participació comunitària en Igualtat.
Horari: de dilluns a divendres de 9 a 14 h
igualdad@castello.es
www.castello.es

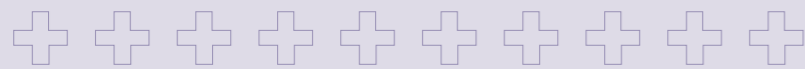
CENTRE DONA 24 HORES (GENERALITAT VALENCIANA) 900 580 888

C/ MAJOR 2, 5é
Atenció psicossocial i jurídica a dones víctimes de maltractaments.
Horari: 24 h
www.gva.es

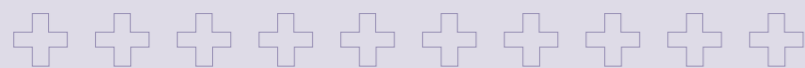
OFICINA D'ATENCIÓ A LES VÍCTIMES DEL DELICTE 964 621 687

CIUTAT DE LA JUSTÍCIA
BULEVARD BLASCO IBÁÑEZ, SN
PLANTA BAIXA
Atenció i protecció a víctimes del delictes, redacció de denúncies, informació, acompanyament.
Horari: de dilluns a divendres, de 9 a 14 h
avd_cas@gva.es
www.gva.es

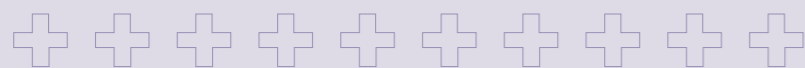
TELÈFON D'EMERGÈNCIA DEL MINISTERI DE SANITAT, POLÍTICA SOCIAL I IGUALTAT 016

TELÈFON D'EMERGÈNCIA 112

POLICIA NACIONAL: UNITAT DE FAMÍLIA I DONA 964 569 500 / 091

COMISSARIA PROVINCIAL DE CASTELLÓ
C/ RIU SELLA 5
Atenció a víctimes, presentació de denúncies...
Horari: 24 h - SAF: de dilluns a divendres, de 9 a 21 h
www.policianacional.com

POLICIA LOCAL: UNITAT DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, UVIDO 092 / 964 354 000

CENTRAL DE LA POLICIA LOCAL DE CASTELLÓ
QUADRA TERCERA,
PARTIDA BOVALAR
Urgències: Horari: 24 h

En aquesta edició

01 Pàg. 3

I Congrés de Dones de Castelló

02 Pàg. 6

25N: Siques lliure! Aturem la violència masclista

03 Pàg. 18

Dia Internacional de les Xiquetes

04 Pàg. 28

Entrevista a Infermeres invisibles

SERVEIS SOCIALS: DE DILLUNS A DIVENDRES DE 9 A 14 H

CENTRALS - COLÓN 38-A
964 355 100

NORD - HISTORIADOR ESCOLANO 28, PLANTA BAIXA
964 247 600

OEST - POLIFUNCIONAL URBAN,
QUADRA LA SALERA S/N
964 251 689

GRAU - FORADA 8
964 281 368

EST - MARQUÉS DE LA ENSENADA 10
964 224 005

SUD - CANTÓ DE CASTALIA 21
964 244 584

Adreça:
Passeig Ribalta, 21 Entl. A
Tel. 964 25 19 79
igualdad@castello.es

Realització: Negociat d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes
Promou i coordina: Regidoria de Feminisme i LGTBI

El I Congrés de Dones de Castelló destaca la importància del moviment associatiu femení a la ciutat sota el lema “Deixem arrere els patrons de la desigualtat”

Més de 200 dones, procedents de la capital i de localitats de la província, van assistir a la trobada

El passat 8 de març de 2021 ja van ser elles les protagonistes: les associacions de dones de Castelló. L'objectiu era visibilitzar la seua presència, han estat sempre, i el seu treball. Un treball que, potser, ha tingut poc de cara a la ciutat, però sí s'han constituït com a espais segurs, lliures i reconfortants per a les dones, com a espais d'autoajuda i cures, d'escoltar-se, acompanyar-se i compartir, com a espais de sororitat. Quasi, quasi, podríem dir, s'erigeixen com a grups terapèutics.

Aquesta manera d'actuar i treballar cap a dins, cap a si mateixes, és probable que estiga influenciada per la divisió tradicional i cultural que de l'ocupació dels espais s'ha fet: els homes, a l'esfera pública i les dones, a l'àmbit privat de la llar. Però és hora de canviar. I això sembla que estan aconseguint les entitats de dones que van sorgir fa uns anys amb un marcat caràcter feminista. No obstant això, aquesta mobilització no és suficient, i és per això que l'Ajuntament de Castelló, a través de la Regidoria de Feminisme i LGTBI liderada per Verónica Ruiz, va organitzar el passat 23 d'octubre el primer congrés d'associacions de dones de la ciutat de Castelló.

Deixem arrere els patrons de la desigualtat.

A la trobada van assistir més de 200 dones pertanyents a diferents associacions feministes de Castelló. Els objectius d'aquesta jornada van ser, d'una banda, **visibilitzar i potenciar el treball de les entitats femenines cap a i per la societat i, per un altre, fomentar el treball col·laboratiu** i conjunt perquè sorgisquen sinèrgies entre les associacions sota la màxima de "juntés és millor".

Després de la inauguració per part de les autoritats polítiques, va tenir lloc la intervenció de **Rosa Cobo Bedia**, teòrica i investigadora feminista de la Universitat de La Corunya, qui va oferir un recorregut per les quatre ones del moviment feminista.

Les associacions que estigueren presents foren:

- Adona't
- Associació de Treballadores de la Llar
- Associació Amas de Casa Lledó
- Aula Debat del Grau
- Dones 8 de Març
- Associació de Dones de Sant Llorenç
- Networking
- Associació de Dones Empresàries
- Reinventhadas
- En Clau de Dona
- Liceu de Dones

Seguidament, la primera taula redona es qüestionava "On estem els associacions de dones?". En ella van participar representants de les entitats Amas de Casa Lledó, Adona't, Dones Empresàries, Dones de Sant Llorenç, Treballadores de la Llar i Aula Debat del Grau per a analitzar el present de l'associacionisme a la ciutat castellonenca. La segona taula, "Cap a on volem anar les associacions de dones?", va comptar amb la presència de les organitzacions Networking, Reinventhadas, Dones 8 de Març, Liceu de Dones i En Clau de Dona, i van debatre sobre el futur del moviment associatiu i feminista.

Ja a la vesprada, i de caràcter més pràctic, es va desenvolupar un taller amb totes les presents per a aprendre a treballar en xarxa des de les pròpies associacions.

Sigues lliure! Aturem la violència masclista

Sota aquest lema, el Passadís de les Arts ha acollit l'exposició de més de 120 figures

Com cada 25 de novembre, Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones, el Passadís de les Arts de Castelló es va convertir en una galeria d'art reivindicativa per a conscienciar sobre la prevenció de les múltiples violències que pateixen les dones cada dia pel simple fet de ser dones. A 2 de desembre de 2021, el Portal de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere comptabilitza que 1.118 dones han sigut assassinades des de l'1 de gener de 2003 fins al dia d'avui, i en el que portem d'any, 37.

Aquesta realitat, la de les dones assassinades per homes masclistes, la de les supervivents i la de les quals, desgraciadament, es troben en aqueixa espiral de maltractaments i vexacions, ha sigut representada en les 120 figures i més de 60 barrots, situats en forma de gàbia, que conformaven la instal·lació.

Les siluetes de dones que estaven fóra de la gàbia i sobre la gran catifa morada representaven a aquelles que han aconseguit eixir d'una relació de violència. Les que estaven

dins, no obstant això, figuraven a les dones víctimes que encara es troben atrapades en aqueix cercle violent. Al costat de les figures de dones alliberades apareixien unes petjades pintades, són les petjades d'aqueixes 1.118 dones assassinades.

Les peces que conformen la mostra han sigut elaborades per les entitats Cris de Creu Roja, Centre de Dia de Creu Roja, Projecte Junes, La Llar de San Lorenzo, La Llar Zona Nord, Associació de Dones San Lorenzo, Pisos Solidaris, Ateneu, Centre de Recuperació Integral, Vivendes Tutelades, Associació de Dones 8 de Març, Aula Debat, Liceu de Dones, Associació de Treballadores de la Llar, Barris al Sud, IES Ribalta, IES La Plana, IES Vicent Castell, Associació Gitana, Barris al Sud, Assoc. Vec. Primer Molí, Escola d'Art, EPA Germà Colom, CFO i Jubilats de Perpetuo Socorro. Totes aquestes entitats van rebre formació en matèria de violència de gènere setmanes abans i el mateix 25 de novembre van llegir un manifest conjunt.

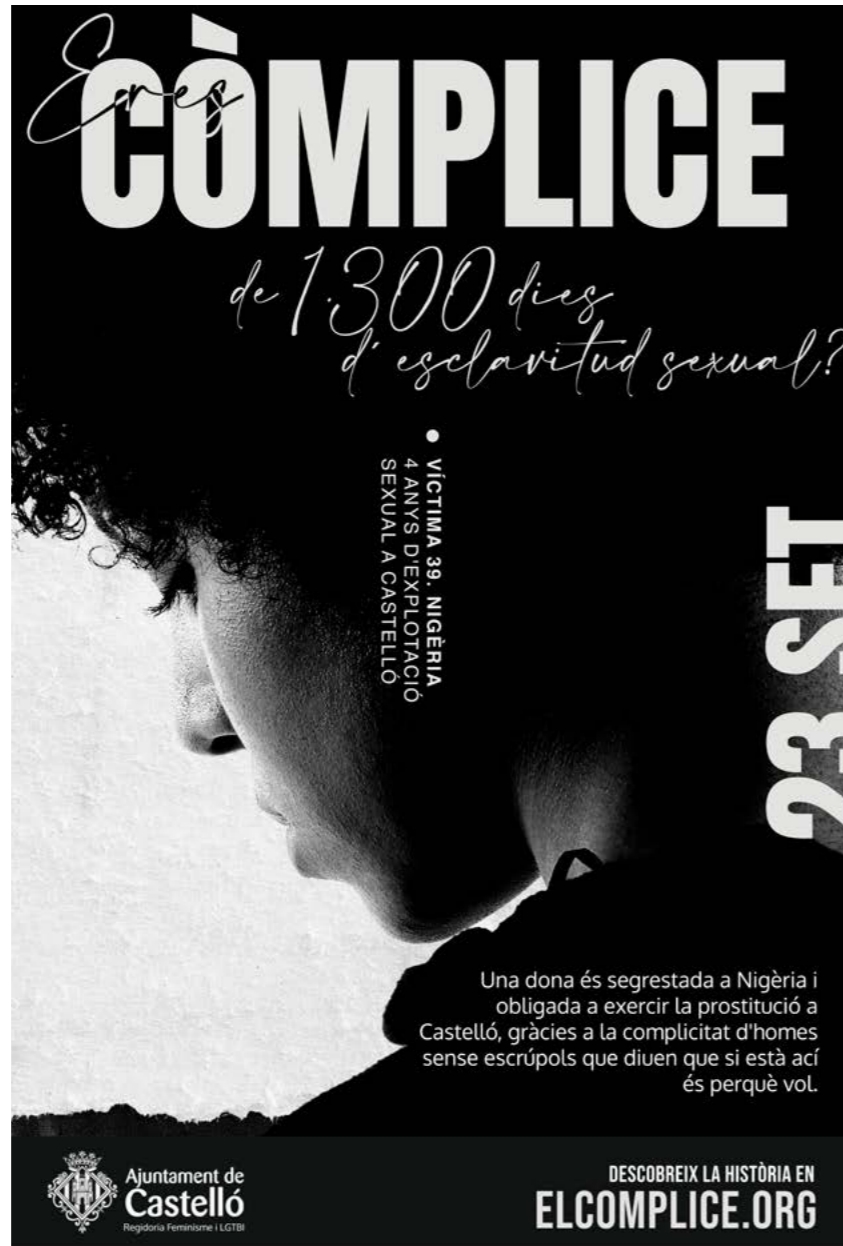

Castelló planta cara a la prostitució

El consistori posa en marxa diferents accions per a la conscienciació ciutadana i, sobretot, la juvenil

Segons l'Informe Global sobre Tràfic de Persones de 2020 elaborat per UNODC (Oficina de les Nacions Unides contra la Droga i el Delicte), el 65% de les víctimes de tràfic d'éssers humans són dones i xiquetes, l'explotació sexual és la principal forma d'explotació en el món (representa el 50% dels casos identificats) i el 72% de les xiquetes víctimes de tràfic són sexualment explotades. L'explotació sexual es produeix principalment en la prostitució i la indústria pornogràfica. Per això, la **demanda de prostitució** és una de les raons principals del tràfic d'éssers humans en societats patriarcales i un dels majors obstacles per a l'avanç de les dones.

Davant aquestes dades, és imprescindible actuar. I una de les vies per a fer-ho és la sensibilització i la conscienciació des de la joventut. En aquesta línia, l'**Ajuntament de Castelló**, a través del Servei d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes, ha col·laborat amb la **Fundació Salut i Comunitat** per a dur a terme una sèrie de **tallers dirigits a joves d'entre 15 i 18 anys** que estan cursant 4t de l'ESO i 1r de Batxillerat. L'objectiu principal d'aquests tallers és **sensibilitzar contra la prostitució** i tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual i prevenir futurs clients-consumidors.

Campanya prostitució "El Còmplice"

Els centres educatius que han participat en aquesta formació han sigut:

- C. RAMIRO IZQUIERDO
- IES CAMINÀS
- IES RIBALTA
- IES PORCAR
- IES BOVALAR
- IES LA PLANA
- IES MATILDE SALVADOR
- VERGE DEL LLEDO
- IES PENYETA ROJA

El Dia Internacional contra l'explotació sexual i el tràfic de persones és el 23 de Setembre.

Durant la formació, de caràcter molt participatiu, l'alumnat ha visualitzat un fragment del curtmetratge **Escúchame**, de Mabel Lozano, com a punt de partida per a la reflexió. Així mateix, han après, des de l'enfocament de gènere i de drets humans, conceptes bàsics sobre el tràfic de persones i la prostitució; han conegut quins són els enganys i mecanismes que s'empren per a esclavitzar i sotmetre a una persona sexualment; han descobert casos reals i han après a desmuntar els mites que envolten a aquests fenòmens.

Paral·lelament, l'Ajuntament de Castelló ha desenvolupat una **campanya de conscienciació ciutadana** mitjançant la instal·lació de dos **cartells** en les **marquesines dels autobusos** de la ciutat i que han estat exposats des del 20 de setembre fins al 10 d'octubre.

Aquesta campanya interpel·la directament als qui són participants i fan possible la prostitució: tant el client com el que li és indiferent. Es per això que en cada cartell s'anima a visitar

Campanya prostitució "El Còmplice"

la **web elcompliance.es** per a descobrir les històries reals de rostre humà que existeixen darrere de la prostitució.

A més, el consistori ha gravat i editat un vídeo que forma part d'aquesta acció de sensibilització en el qual un grup d'homes interpreten, en un càsting, diferents situacions de la vida real relacionades amb el consum de prostitució i, posteriorment, se'ls enfronta al relat d'una dona víctima del tràfic i explotació sexual. El vídeo també se titula **El Còmplice**.

Fundació Salut i Comunitat, en col·laboració amb l'Ajuntament de Castelló, imparteix tallers a joves d'entre 15 i 18 anys per a sensibilitzar-los contra la prostitució

“Al principi les famílies van prescindir de les empleades per por de contagiar-se. Després demanaven com a requisit estar vacunada”

Xarrem amb **Azucena Alonso Castillo**, secretària de l'associació Treballadores de la Llar de Castelló.

“Qui cuida a les que cuiden?” Aquesta pregunta ha sigut emprada per a titular informacions relatives a la situació que han viscut i continuen travessant les **treballadores** dedicades als serveis domèstics i de les cures a causa de la pandèmia provocada per la COVID-19.

Els termes més emprats per a visibilitzar aquesta situació han sigut els de **precarietat i desemparament**. I així els assenyala Azucena Alonso Castillo, secretària de l'associació castellonenca de Treballadores de la

Llar. Azucena ens comenta que la crisi derivada de la pandèmia ha colpejat fort la majoria de les dones que pertanyen a l'associació i que es dediquen al sector dels serveis domèstics i de l'atenció personal.

Al principi, confessa, les famílies van prescindir de les treballadores per por que contagiaren les persones que cuidaven i, encara que els van dir que els telefonarien quan la situació es canalitzara, les trucades no han arribat.

Dades: en un any, de febrer de 2020 a febrer de 2021, el nombre de treballadores de la llar donades d'alta en la Seguretat Social a Castelló ha descendit en 103, perquè de 3.795 s'ha passat a 3.692. 103 persones que han perdut l'ocupació i que, a més, no tenen dret a l'atur.

El Periódico Mediterráneo, 30-3-2021.

Empleadas Del Hogar
Font: El Periódico Mediterráneo

Passat ja el confinament més estricte, va venir un altre problema, la **vacunació**. Azucena lamenta que, a pesar de treballar amb gent gran i persones dependents amb alguna mena de malaltia, qualificades mèdicament de vulnerables, no van prioritzar la vacunació d'aquest col·lectiu a Castelló considerat essencial. La por seguia entre les famílies, i estar vacunada va passar a ser requisit indispensable per a tornar-les a contractar.

Lamenta, també, la **poca ajuda que han rebut per part del Govern**, perquè de l'ERTO complet que havien de cobrar només han rebut la primera part. És més, el Govern va anunciar un paquet econòmic amb mesures per a afrontar la situació econòmica de la població afectada pel coronavirus. No obstant això, no hi ha mesures directes que consideren les necessitats de les més de 630.000 empleades de llar que treballen a Espanya, ometent la desigualtat històrica i estructural d'aquest sector laboral en comparació amb la resta dels treballadors i treballadores d'altres sectors econòmics.

Això se suma un altre problema: la perdurabilitat de moltes cuidadores en l'**economia submergida**. Azucena conta que les dones en situació regular solen ser contractades, però les que es troben en tràmits cobren, en moltes ocasions, en negre. I les **condicions laborals** també són, en algunes ocasions, **extremes**.

Azucena reivindica, i recorda a les seues companyes, que sempre, tinguen un contracte o no, manifesten des d'un

principi el dret a gaudir de descans o, en cas contrari, al fet que aquest siga remunerat. I una cosa similar succeeix amb les vacances: “Tinga papers o no, les vacances, o les gaudeixes o les cobres”.

Azucena denuncia casos com a jornades de diumenge a diumenge, comptant amb unes hores de descans entre l'hora d'eixida del diumenge i la d'entrada del mateix dia. O un altre en el qual augmenten la jornada laboral d'una empleada, però no el sou, posant-la entre la cruïlla del pens o el deixes.

Entre les dones de l'associació s'han secundat per a tirar avant, no econòmicament, però sí laboralment. Encara que l'objectiu principal de l'entitat no és la col·locació de dones desocupades, sí han recorregut al boca a boca, a posar en contacte a famílies que buscaven una treballadora domèstica amb les seues sòcies. Azucena també vol agrair una donació, a títol privat, en forma de banc d'aliments que van repartir entre les integrants de l'associació. I lamenta que la burocràcia de les Administracions Públiques les exclouera d'aquest bé tan necessari quan, alguna d'elles, ho estaven passant molt malament.

L'activitat associativa, com és lògic, es va veure paraitzada durant els mesos més durs de la pandèmia, organitzant alguna reunió virtual. En la seua pròxima trobada, ens compta Azucena, està previst el canvi en la cúpula directiva, així com reprendre les activitats presencials, com ara ioga a l'aire lliure.

INFORMACIÓ D'INTERÈS:

Import@ss és el nou portal de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) que permet donar d'alta a una persona en el Sistema Especial d'Ocupació de Llar de manera més fàcil i senzilla en només nou passos.

Creu Roja crea el portal **SerCuidadorA**, un espai per a les persones cuidadores no professionals amb accés a multitud de continguts i recursos útils.

Portal SerCuidadorA
Creu Roja

El projecte Patis Coeducatius, que va començar l'Ajuntament de Castelló, es converteix en un documental

Patis vius, patis coeducatius rep el premi sobre urbanisme amb perspectiva de gènere de la Generalitat Valenciana

Allà per 2017, l'Ajuntament de Castelló va posar en marxa el **projecte Patis Coeducatius**, un programa formatiu en el qual cada centre escolar participant elabora el seu propi pla coeducatiu. Des de llavors, professorat, alumnat i famílies s'han format en la introducció de la perspectiva de gènere en l'àmbit educatiu.

L'artífex d'aquest projecte és **Sandra Molines Borrás**, doctora en Psicologia, professora a Florida Universitària i autora de la tesi doctoral *La coeducació en un centre educatiu: anàlisi del pati escolar* (2016), germen, al seu torn, de Patis Coeducatius. La idea del projecte és que escoles i professorat introduïsquen canvis per a corregir les desigualtats degudes al gènere començant pels patis, concebuts com els espais

escolars de major distensió i diversió. D'aquesta forma, s'aconsegueix implementar pràctiques coeducatives i conduents a la igualtat de xiquetes i xiquets de manera lúdica però eficaç.

Una altra de les característiques principals del procés és la implicació de les famílies. Per això s'incideix en la sensibilització d'aquestes sobre la importància d'incorporar, també, la perspectiva de gènere i d'eliminar el sexisme en la vida quotidiana. Així, una de les cinc sessions que integren el programa va dirigit a les famílies, mentre que les altres sessions restants es destinen a la formació i sensibilització de les direccions dels centres i dels claustres, a la recollida de dades per a realitzar el diagnòstic de la situació de partida

Fins ara, els col·legis de Castelló que han participat en la formació de Patis Coeducatius són:

- Censal
- Soler i Godes
- El Pinar
- Sebastián Elcano
- Ramiro Izquierdo
- Lluís Revest
- Bisbe Climent
- Benadressa
- Ripollés
- Sanchis Yago
- Carles Salvador
- Blasco Ibáñez
- Jaume I
- Vicent Artero
- Castàlia
- Mestre Canós
- Illes Columbretes
- L'Illa
- Gaetà Huguet
- Vicent Marçà
- Manel Garcia Grau
- Lope de Vega
- Tombatossals
- Carles Selma
- Cervantes

Ara, aquest projecte veu la llum en forma de documental, al capdavant del qual se situen la mateixa Sandra Molines i **Paqui Méndez Martínez**, periodista i guionista especialitzada en violència de gènere i presidenta de l'Associació per la Coeducació (Molines també és membre d'aquesta entitat).

A més, el documental *Patis vius, patis coeducatius* va ser premiat, al març de 2019, en la tercera edició dels premis Habitatge, Mobilitat i Urbanisme amb perspectiva de gènere de la Generalitat Valenciana. La peça audiovisual convida a reflexionar sobre el que ocorre als patis escolars, ja que en ells es comencen a sembrar les desigualtats de gènere entre xiquetes i xiquets: com es distribueix l'espai?, qui ocupa gran part d'aqueix espai? o quin joc monopolitza l'hora del pati? Aquestes són algunes de les preguntes sobre les quals és necessari dialogar amb l'objectiu d'implementar noves maneres de jugar més equitatives i més justes.

Fotograma del documental *Patis Vius, patis coeducatius*.

Aquesta *Guia de Patis Coeducatius. Recursos web per a la igualtat i la convivència*, impulsada des de la Conselleria d'Educació (GVA), pretén ajudar els equips docents i les comunitats educatives d'escoles i instituts a transformar els patis en espais coeducatius que promouen relacions igualitàries i inclusives.

La Regidoria de Feminisme i LGBTI realitza tallers per a la prevenció de la violència de gènere en la població jove

La formació, dirigida tant al professorat com a l'alumnat, s'imparteix en el nivell de 4t de l'ESO

Booooo Cooperativa Social, entitat especialitzada en creació de projectes per a la promoció de la igualtat i la prevenció de violències masclistes, ha sigut l'encarregada de desenvolupar la proposta d'intervenció en l'àmbit educatiu sobre la prevenció de la violència de gènere en la parella.

El programa formatiu i de sensibilització s'han desenvolupat les següents accions, a més de la reedició de *Rebeldes de Género*: a) disseny de polseres per a alumnat; b) disseny de cartelleria i fullets per als centres escolars; c) sessions informatives amb els equips docents i d) realització de tallers amb l'alumnat de 4t de l'ESO.

L'objectiu principal d'aquests tallers és **sensibilitzar la comunitat educativa** de la importància de detectar i **prevenir casos de violència de gènere en adolescents**. De manera genèrica, es pretén que el personal docent i l'alumnat entenguin que la base de tota violència basada en el gènere són les desigualtats i que aquestes són estructurals. De manera concreta, la fi d'aquesta formació és que el professorat compte amb les eines adequades per a percebre qualsevol forma de violència masclista i pose en marxa els recursos oportuns per a la seua eliminació i prevenció. Per part seua, es pretén que l'alumnat siga conscient de quines són aquelles actituds i comportaments considerats masclistes i contraris a la igualtat perquè construïsquen relacions íntimes i afectives lliures i igualitàries.

Des de la perspectiva de gènere i la metodologia participativa, aquesta formació cerca l'interès i la curiositat de l'alumnat perquè de manera lúdica i divertida aprenga que el just i el positiu és viure en una relació on imperen els principis de respecte, confiança, llibertat i igualtat. La fi, per tant, és que, mitjançant la seua participació, les i els adolescents reflexionen sobre quina mena de relació desitgen construir i sobre com volen ser tractats i tractades en aqueixes relacions.

Una de les accions previstes en aquesta campanya de prevenció és facilitar recursos i materials per al personal docent. En aquest sentit, s'ha reeditat la col·lecció *Rebeldes de Género*, de la Conselleria d'Educació, Universitats, Cultura i Esports del govern canari i elaborada per integrants de Booooo Cooperativa Social. Es tracta de **sis guies**, les quals poden ser descarregades gratuïtament, dedicades a desmitificar sis temàtiques diferents però totes elles relacionades amb les causes de la violència de gènere: **sexe, amor, masculinitats, parelles, llenguatges i cossos**.

Els centres educatius que han participat en aquesta formació han sigut:

- IES CAMINÀS
- RESIDÈNCIA SOCIOEDUCATIVA PI GROS
- IES LA PLANA
- CFO JARDINERÍA CÁRITAS DIOCESANA
- ESCOLA PIA
- IES RAMIRO IZQUIERDO
- IES RIBALTA
- IES POLITÈCNIC
- CENTRO VERGE DEL LLEDÓ
- IES BOVALAR
- IES SOS BAYNAT
- IES PORCAR

Títols de la col·lecció *Rebeldes de Género*:

GUIA 1. Despatriarcant el sexe

GUIA 2. Despatriarcant l'amor

GUIA 3. Despatriarcant masculinitats

GUIA 4. Despatriarcant les parelles

GUIA 5. Despatriarcant els llenguatges

GUIA 6. Despatriarcant cossos

Entrevista a Alba Garrido Lázaro, formadora.

Quina actitud mostrava l'alumnat davant d'aquests tallers?

En alguns centres, les i els estudiants saben de què va el taller i en uns altres no. Això, a vegades, condicionava inicialment l'actitud de l'alumnat, sent en alguns casos de sorpresa i bon acolliment, uns altres, cansament i uns altres, indiferència. Però en general l'actitud ha sigut oberta i de bon acolliment.

Des de la meua posició he tractat de fer el taller dinàmic i participatiu, convidant a parlar i expressar-se a tota aquella persona que volguera fer-ho des del respecte, procurant establir un clima de confiança i rebaixar tensions.

És en aquest moment quan el grup està més permeable i es pot parlar de respecte, d'igualtat i d'equitat sense que la meitat de l'aula estiga a la defensiva i podent parlar de la reparació i de la necessitat de no estar en una constant guerra "entre sexes". Per a això, el professorat ha valorat positiu establir més de dues sessions per grup per a poder indagar un poc més.

Quins coneixements previs sobre la violència de gènere té l'alumnat? Està basat en estereotips i prejudicis?

És sorprenent llegir les avaluacions de l'alumnat i observar la quantitat d'estudiants que agraeixen aquests tallers dient que d'aquest tema no se'ls parla clar o manifestant la necessitat d'estar al corrent del que és una relació tòxica o la importància de conèixer els diferents tipus de violència de gènere. Encara avui sembla que és un tema tabú, això sense parlar de sexualitat, clar, ací sembla que hi ha un buit legal quan preguntes a l'alumnat pel tema, es dona una mescla de vergonya, sorpresa i curiositat que acaba atraient l'atenció de la majoria perquè saben que "això els interessa".

Per a mi, la base d'aquests tallers és aprendre des del respecte i el consentiment, no es pot parlar de violència de

gènere sense abans definir el sistema sexe-gènere i com ens afecten els estereotips, rols i expectatives de gènere en el nostre dia a dia.

Hi ha un punt d'inflexió en el taller i és quan es parla del canal a través del que aprenen què són les relacions sexuals. S'interioritza una dominació de l'home i una submissió de la dona bastant preocupants mitjançant la pornografia.

Els grups saben que d'aquest tema en les seues famílies no els parlaran i en algun lloc han de cercar informació. En mostrar sense embuts que la pornografia és violència i que els rols que ens mostren contribueixen a perpetuar la reificació i submissió de les dones, estem convidant a parlar d'això i mostrant altres referents, on se'ls convida a viure una sexualitat sana des de l'amor i els bons tractes.

Són conscients de la nova dimensió que ha adquirit aquesta violència en Internet mitjançant l'ús de xarxes socials?

D'una banda, sí, saben que les xarxes socials són un escenari bastant sucós per a "venjar-se" de les seues parelles, però crec que no li donen la importància que mereix. Cada vegada es donen més casos en els centres d'assetjament a través de la xarxa, difusió de continguts íntims i xantatges i amenaces per part de les exparelles per a extorquir o mantenir les seues relacions.

En alguns centres coneixen el que són termes com el sexting, el grooming i el ciberassetjament, però no en tots. Crec que és responsabilitat d'aquests i de les famílies educar i informar sobre aquest tipus de pràctiques i convidar l'alumnat al fet que (per desgràcia) la millor manera de protegir-se en la xarxa és no compartir contingut íntim i configurar els comptes de manera que el perfil siga privat, tenint només la persona propietària del compte accés al seu perfil.

La divertida xiqueta Eliette ha protagonitzat aquesta efemèride en els col·legis de Castelló

Com cada any, la Regidoria de Feminisme i LGTBI de l'Ajuntament de Castelló convida els centres educatius de la ciutat a celebrar el **Dia Internacional dels Xiquetes**, declarat l'11 d'octubre per l'Assemblea General de Nacions Unides en 2011.

En aquesta ocasió, la pel·lícula seleccionada per a la seua visualització a les aules i debat posterior ha sigut [El vent entre les canyes](#) (2017)

Aquest film d'animació i d'origen francès està protagonitzat per Eliette, una xiqueta de 8 anys que viu en un país governat per un rei que ha prohibit la música. Eliette coneix un trobador procedent d'Orient a qui li han confiscat els seus instruments. Però junts, i en secret, tallaran una flauta de canya com a símbol de llibertat enfront de la tirania.

Des de la Regidoria de Feminisme i LGTBI han elaborat un dossier didàctic perquè l'equip docent de cada centre treballa amb l'alumnat diferents activitats de caràcter lúdic, participatiu i assembleari amb la finalitat que reflexionen sobre el paper, i el poder, de les xiquetes en les societats actuals.

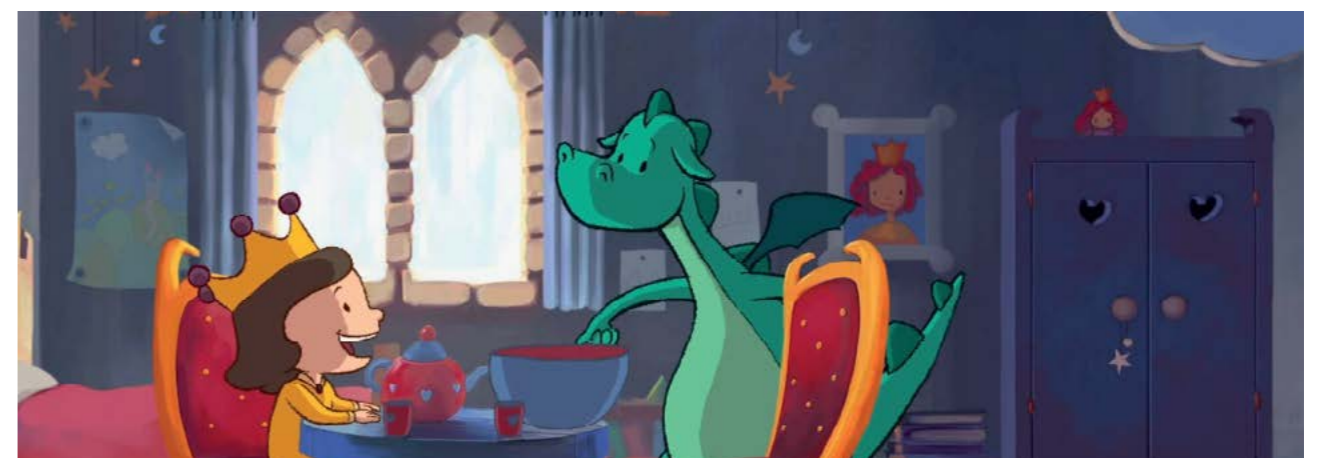
Les activitats del dossier, pensades per a alumnat a partir de cinc anys, preveuen, entre altres qüestions, analitzar el rol de les protagonistes no normatives i allunyades dels estereotips de gènere, endinsar-se en el concepte de llibertat des d'una perspectiva ètica i valorar la importància de lluitar pels nostres somnis i de defensar les causes que considerem justes. I tot això s'aprèn mitjançant el joc, la diversió i el diàleg entre companyes i companys.

Cartell de la pel·lícula

El vent entre les canyes està formada, al seu torn, per cinc curtmetratges:

- *Encaixos i Dracs*, sobre una xiqueta que prefereix jugar a cavallers.
- *La caça del Drac*, relata l'amistat entre una princesa i una dragona.
- *La Xiqueta i la Nit*, una al·legoria sobre la nit i el cel estrellat.
- *La Unicorn*, compta les ganes de llibertat d'aquest animal fantàstic.
- *El Vent entre les Canyes*, sobre la tirania i la llibertat.

Emilia Pardo Bazán

16 de setembre de 1851 (La Corunya) /
12 de maig de 1921 (Madrid)

*Per a saber més: *Emilia Pardo Bazán. La luz en la batalla* (Eva Acosta, 2007). *Emilia Pardo Bazán, la condesa rebelde* (TV movie de la televisión gallega)

Emilia Pardo Bazán conjumina intel·lectualitat i activisme pels drets de les dones

Emilia Pardo Bazán era la filla única dels comtes José Pardo Bazán i Mosquera i Amalia de la Rúa Figuerola i Somoza. Va tenir una infància molt nodrida intel·lectualment, perquè va rebre una exquisida i acurada educació tant a la Corunya, la seua ciutat natal (i que sempre apareix en les seues novel·les amb el nom de Marinela) com a Madrid, on la família passava els hiverns a causa de l'activitat política del seu pare, militant del partit liberal progressista.

El seu afany per la lectura la va dur a escriure els seus primers versos als 9 anys i amb tan sols 15 va publicar el seu primer conte, *Un matrimoni del segle XIX* (1866), en l'almanac de la *Soberanía Nacional*. Després d'aquest vindrien quasi 600 contes més que va escriure al llarg de la seua vida.

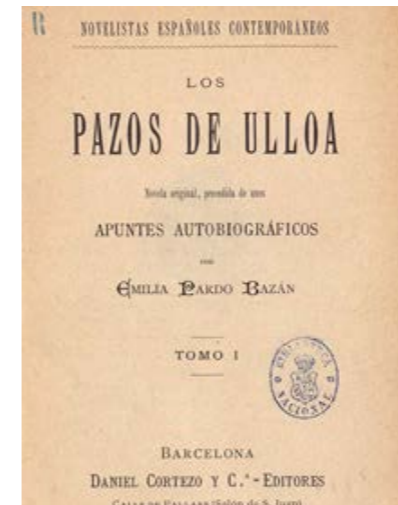
En 1868, amb 16 anys, es casa amb José Quiroga, un estudiant de dret de 20 anys. El matrimoni i els pares d'ella s'instal·len a Madrid, perquè José Pardo Bazán és nomenat diputat a Corts. Però després de l'entrada d'Amadeu de Savoia i la guerra carlista, tota la família va emigrar a França des d'on visiten diversos països d'Europa. Això va despertar en Emilia la inquietud per les

llengües ja que desitjava llegir les obres dels grans autors europeus en els seus idiomes originals. A més, entrarà en contacte amb idees i corrents europeus, cosa que farà créixer el seu esperit innovador en la literatura i abraçar l'europeïtzació d'Espanya.

Ja a Espanya, naix el seu primer fill, Jaime, en 1876. I en aquell mateix any guanya el concurs convocat a Ourense per a celebrar el centenari de Feijoo amb l'obra *Estudi crític de Feijoo*. El naixement del seu fill li inspirarà el llibre de poemes també titulat *Jaime*, que li va editar el seu amic Fernando Giner de los Rios en 1881.

En els seus inicis com a escriptora, Emilia no sent gran afició per les novel·les, perquè considera el gènere novel·lesc com a inferior, com un passatemps. No obstant això, i influïda per les obres dels seus contemporanis, en 1879 veu la llum *Pascual López. Autobiografía de un estudiante de medicina*, la seua primera novel·la. I l'any següent assumeix la direcció de la *Revista de Galicia*. A *Pascual López* li seguiran altres novel·les i obres molt marcades pel corrent naturalista, entre les quals destaquen *La Tribuna* (1883), *Los pazos de Ulloa* (1886), *La*

madre naturaleza (1887) i *La piedra angular* (1891). Aquestes novel·les, juntament amb els articles que publica en la revista *La Época*, la situen com la principal figura del naturalisme literari a Espanya. No obstant això, també indagarà en el realisme amb títols com a *Insolación o Morriña*, totes dues novel·les de 1889. I, mentrestant, Emilia ha tingut dues filles més, Carmen i Blanca.

ACTIVISTA PELS DRETS DE LES DONES

Emilia Pardo Bazán també és reconeguda per la seua lluita per l'emancipació de les dones i per reclamar la igualtat de drets i oportunitats de dones i homes. En 1892 funda i dirigeix la Biblioteca de la Dona l'objectiu de la qual va ser difondre idees progressistes sobre els drets de les dones entre el públic femení. A si mateix es va definir com a «feminista».

Va ser la primera dona a presidir la Secció de Literatura de l'Ateneo de Madrid, en 1906, i deu anys després va ser nomenada catedràtica de Literatura en la Universitat Central de Madrid. Igualment, se li va concedir la Banda de l'Orde de Maria Luisa i, posteriorment, Alfons XIII la va designar consellera de la Instrucció Pública. Les seues contribucions més feministes van ser publicades en la revista *La España Moderna*.

Va morir al maig de 1921 a causa de problemes amb la diabetis. Poc després, la seua filla Carmen, la menuda, també va morir. El seu fill Jaime era capità de Cavalleria i havia estat involucrat en el fallit colp d'estat de Sanjurjo de 1932. A l'agost de 1936, quan la Guerra Civil ja havia començat, va ser capturat pel bàndol republicà a Madrid al costat del seu fill de 17 anys. Tots dos van ser assassinats, entre altres, per un milicià que era fill il·legítim del mateix Jaime Quiroga i Pardo Bazán.

El polèmic Pazo de Meirás va arribar per herències a Emilia, qui va manar construir-lo tal com es conserva en l'actualitat. Emilia es va casar ací i treballava en una de les seues torres on va situar la seua biblioteca. Després de la seua mort i l'assassinat del seu fill i nét, l'única hereua, la seua filla Blanca, dona el Pazo a la família Franco. En 2008 va ser declarat Bé d'Interès Cultural. Des del 10 de desembre de 2020 fa efecte la sentència que declara nul·la i deixa sense efecte la donació a la família Franco i ara, el Pazo de Meirás, és patrimoni de l'Estat.

Recomanem aquest [article](#) de Noelia Adánez (15 de desembre de 2020) publicat en *La Marea* i on aborda el tema de la correspondència "perduda" entre Emilia Pardo Bazán i Benito Pérez Galdós. Únicament es conserven les cartes escrites per l'autora gallega.

↓ Coses de dones

«Fer literatura específicament femenina és la major estupidesa que pot fer un ésser humà» deien el cercle d'hòmens amb bigot que dirigien, allà pels anys 50 del segle XX, els cenacles literaris del franquisme. I com amb totes les coses que passaven en aquell moment, creien que tenien tota la raó. Ara bé, només en part, ja que la tenien quan parlaven d'«ésser humà», però no la tenien quan deien «la major estupidesa», ja que la gent en feia unes quantes, o, si més no, això és el que els insinuava Corin Tellado, la reina d'aquell gènere tan promocionat i esponderós que fou la novel·la rosa.

Perquè, efectivament, no són només les dones, sinó també els hòmens, els que fan (i han fet) literatura «específicament femenina». Però la fan, això sí, perquè no és cap estupidesa. Ans al contrari, és molt rendible. Molt més rendible que la literatura pròpiament dita. I si no, fixeu-vos en tres dels més grans poetes que hi ha hagut al segle XX: Kavafis, Pessoa o José María Fonollosa, inèdits fins i tot després de la mort. I rendible no sols en termes de diners, sinó també de poder. Amb la literatura específicament femenina, allò que de vegades la crítica masculina ha qualificat com a «infraliteratura de revista femenina, sentimentaloides i ploricona per a donetes» no sols s'aconsegueix tindre un mercat captiu de lectores fàcils de complaure, sinó que es manté a infinitat de dones reduïdes a l'estat inferior i sotmés «d'infradonetes sentimentaloides i ploricones», que és l'ideal de moltíssimes societats.

Els estralls que causava eixa literatura en l'ànima de les dones van estar admirablement estudiats en el llibre *La mujer eunuco* de Germaine Greer, escriptora i acadèmica australiana qui es va fer passar per anglesa perquè (sempre la tensió centre i perifèria) les escriptores que no pertanyien a la metròpoli, s'havien de fer passar per angleses perquè les prenguen seriosament, de la mateixa manera que va haver-hi un temps en què les dones que escrivien havien d'usar un pseudònim masculí, com Víctor Català o George Sand, perquè els hi feren cas.

Si anem a una biblioteca, veurem que les literatures es defineixen per la seua llengua i així, trobem les literatures alemanya, anglesa, o catalana entre d'altres. Si partim d'aquesta premissa, la pregunta que ens hauriem de fer seria si hi ha, potser, una llengua «específicament femenina». Filològicament, com en el cas de l'origen del valencià, la resposta és òbvia, però com en aquest, sempre hi haurà teòrics ratpenatistes que reduïsquen la llengua «específicament femenina» a una llengua rudimentària, a un patués colonial, amb tot un arsenal de recursos tipogràfics per a apuntalar una inseguretats profunda en l'ús d'una llengua, que se sent com aliena. Les raons, com moltes altres coses, ja les va explicar, i molt bé, Virginia Woolf en *Una habitació pròpia*. I és que quan la dona que escriu no dubte de la seua llengua el resultat són escriptores com Carmelina Sánchez-Cutillas o Lluïcia Ramis. I si es dubta en l'ús de la llengua, no passa res. Posem que escriviu en castellà. En eixe cas, hi ha prou si consulteu el diccionari. I el més recomanable és el de donya Maria Moliner.

Negotiat de Normalització Lingüística. Ajuntament de Castelló.

Corin Tellado

Maria Moliner

* Reinventhadas: Jornada d'emprenedoria social en clau femenina

Divendres passat 29 d'octubre, l'associació castellonenca [Reinventhadas](#) a qui dediquem la secció d'associacionisme de l'edició anterior, va organitzar la [Jornada Emprenedoria social en clau femenina 2021](#)

La trobada, seguint el fil dels seus esdeveniments *networking*, va tenir lloc a l'Hotel del Golf Platja en el Grau de Castelló i a ell van assistir més de 50 dones emprenedores o que comencen aquesta aventura. Després de donar la benvinguda Mónica Carreguí, secretària de Reinventhadas, la jornada va comptar amb la participació de Silvia Porcar, *coach* i membre de l'associació, encarregada de motivar, emocionar i dinamitzar la trobada. També es van presentar totes les participants per a afavorir el *networking* i la creació de xarxa.

Així mateix, es va celebrar una taula redona moderada per Verito Monetta on grans dones emprenedores van compartir experiències i aprenentatges de les seues iniciatives empresarials. A més, les participants de la 2a Edició de Reinventhadas SocialLAB van presentar els seus projectes i van tancar el programa Mentorhadas.

* El Govern valencià posa en marxa l'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals

El document, que recull **183 mesures**, sorgeix d'un grup de treball del Pacte Valencià contra la Violència Masclista, on estan integrats els partits polítics, sindicats, universitats i personal d'emergències, encara que la proposta final s'ha elaborat per la Vicepresidència Segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives amb aportacions d'entitats especialitzades en les violències sexuals. L'estratègia, que considera les violències sexuals com a problemàtica estructural, planteja **mesures de prevenció, reparació i acompanyament a les víctimes de violència sexual**. Per violències sexuals l'Executiu valencià entén l'assetjament, abusos i les agressions sexuals, la mutilació genital femenina o l'explotació sexual. I entre les mesures destaquen: que les víctimes de violència sexual passen a ser "supervivents", itineraris per a dones prostituïdes i plans de formació en competències digitals per a evitar la violència en Internet (Font: Laura Martínez de [Diario.es](#))

* Destello bravío explora, entre altres temes, la sexualitat en dones majors de zones rurals i despoblades amb veïnes reals

Les veïnes de Puebla de la Reina, un xicotet municipi d'Extremadura d'una mica més de 700 habitants, són les protagonistes del llargmetratge d'Ainhoa Rodríguez, *Destello bravío*, que ha guanyat el Premi especial del Jurat i millor muntatge 2021 en el Festival de Màlaga. El film narra històries com la d'Isa, que es parla a si mateix deixant-se missatges en la seua gravadora per a quan desaparega o perda la memòria. Com la de Cita, que se sent atrapada en un matrimoni en una casa plena de sants i mares de déu. O com la de Maria, que torna a la població on va nàixer per a enfrontar-se a la seua soledat. Les dones d'aquesta localitat rural,

suspensa en el temps i assotada per la despoblació, viuen entre l'apatia del seu dia a dia on res extraordinari ocorre i un profund desig d'experiències alliberadores que els facen retrobar-se amb el lloc on van ser felices o van somiar ser-ho. Aquesta pel·lícula naix d'un projecte de la directora amb la Diputació de Badajoz en el qual es pretenia treballar amb dones en àrees rurals des d'una perspectiva de gènere i no normativa. Llegiu l'entrevista completa amb l'Ainhoa Rodríguez en [Pikara Magazine](#)

* El Ministeri de l'Interior posa en marxa Protocol Zero, una eina per a protegir les víctimes de violència de gènere que no denuncien

Aproximadament, el 80% de les dones víctimes de maltractaments i violències masclistes no denuncien. I quan ho fan, tarden una mitjana de 9 anys a denunciar (Macroenquesta de Violència contra la Dona de 2019). Davant aquesta baixa taxa de denúncies, principalment per raons de por i desconfiança en les autoritats policials i judicials, el Ministeri de l'Interior ha elaborat aquest nou protocol destinat a orientar l'actuació de les forces i cossos de seguretat de l'Estat davant el coneixement d'un cas de violència de gènere o el trencament d'una mesura de protecció, independentment que la víctima no vulga presentar una denúncia. Protocol Zero suposa una eina que es dirigeix a recollir i valorar informació relativa a cada cas, com els testimoniatges de familiars i integrants de l'entorn social d'una víctima, per a avaluar el risc potencial i adoptar mecanismes policials de protecció adequats, no condicionats a la interposició d'una denúncia prèvia. Pots llegir en [Observatorioviolencia.org](#) els indicadors de risc a investigar en aquest protocol.

* La proposta per a ampliar a 6 mesos els permisos de maternitat i paternitat per al 2022 ha quedat fora dels Pressupostos Generals

Aquesta llei afavoria les famílies però, sobretot, les mares, ja que permetia seguir amb el període de lactància que recomana l'OMS (6 mesos). Els seus punts clau eren: (1) ampliació dels permisos de maternitat i paternitat a 6 mesos; (2) les famílies monoparentals podrien acumular les dues baixes, és a dir, un any; i (3) prestació pro-criança, per a fomentar l'augment de natalitat. Des de collectius feministes no sols lamenten que totes aquestes mesures hagen quedat fora dels Pressupostos Generals, sinó que, a més, es continua perpetuant la discriminació de les famílies monoparentals, cada vegada més nombroses. [PETRA Maternitats Feministes](#) reconeix que la justícia ja s'ha pronunciat en nombroses ocasions a favor de l'ampliació del permís en famílies monoparentals, basant-se en el dret del menor, que tindria la meitat de temps de cura a casa. No obstant això, es pregunten com pot ser que una llei que pretenia ser feminista produísca discriminació. La seua proposta d'uns permisos transferibles posaria fi a la discriminació de les famílies monoparentals femenines, que podrien accedir a tot el temps de permís disponible.

(Font: PETRA i [Diario.es](#))

Cicle dona i cine

DIOS ES MUJER Y SE LLAMA PETRUNYA

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 26 de gener de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

Sinopsi: Cada mes de gener té lloc el mateix festival en un petit poble de Macedònia: un dels sacerdots de major rang eclesialístic llança una creu a l'aigua que un grup d'homes ha de buscar. Es diu que aquell que la trobi tindrà per sempre bona sort en la vida i prosperitat. No obstant això, enguany és una dona, qui té la sort de trobar-la. Atès que viu en una societat basada en antics codis morals i socials, la comunitat d'homes se sent amb el dret d'estar enfurits. Com és possible que una dona s'hagi atrevit a fer el mateix que ells, tenint èxit en el procés?

LA FAVORITA

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 23 de febrer de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

Sinopsi: Principis del segle XVIII. Anglaterra està en guerra contra França. Una reina afeblida ocupa el tron mentre que la seva amiga governa en la pràctica el país en el seu lloc, a causa del precari estat de salut i al caràcter inestable de la monarca. Quan una nova serventa, apareix a palau, el seu encant sedueix a Sarah.

MADAME CURIE

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 23 de març de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

Sinopsi: Pionera. Rebel. Geni. Radioactive és la història real i increïble de Marie Sklodowska-Curie i el seu treball guanyador del Premi Nobel que va canviar el món per sempre. A mesura que descobreix elements radioactius prèviament desconeguts, aviat es torna terriblement evident que la seva recerca podria conduir a aplicacions en medicina que permetrien salvar milers de vides, però també a usos en la guerra que podrien destruir milions d'elles.

UNA CUESTIÓN DE GÉNERO

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 24 d'abril de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

Sinopsi: Biopic sobre la jutgessa del Tribunal Suprem dels EUA Ruth Bader Ginsburg, la segona dona en la història que va servir en aquest alt òrgan judicial. Ginsburg va ser nomenada per a l'alt tribunal en 1993 pel President Bill Clinton. Ruth, al costat del seu marit va canviar el curs de la història amb un singular cas sobre discriminació de gènere que va obrir el camí per a la igualtat en els Tribunals.

CONOCIENDO A ASTRID

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 25 de maig de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

Sinopsi: Biopic de l'escriptora sueca Astrid Lindgren, creadora de Pippi Calzaslargas. Segons confessions de la pròpia Astrid, se sap que el nom de 'Pippi' el va concebre quan el seu fill de set anys, malalt d'una infecció pulmonar en l'hivern de 1941, li va demanar que li narrés les aventures d'una nena anomenada "Pippi Calzaslargas". Dos anys després, mentre Astrid Lindgren reposava d'una fractura a la cama, va aprofitar el seu temps per a escriure les aventures d'aquesta nena entremaliada que aviat donaria la volta el món i es convertiria en un símbol feminista.

LA LOBA

LLOC: Teatre del Raval
DATA: 22 de juny de 2022
HORA: 18:30h
Entrada gratuïta

A la fi del segle XIX, en una població meridional, la calculadora i despietada Regina Giddens comença una lluita sense quarter contra els seus germans per a quedar-se amb l'herència familiar. En els seus plans no tenen cabuda els sentiments, ni tan sols cap al seu marit, un home honorat que torna a casa després de sofrir una greu malaltia. Enmig de l'asfíxiat atmosfera creada per la desmesurada ambició de la seva esposa, només trobarà calor humana en l'amor de la seva filla.

Pots Participar...

Escola d'Igualtat

INSCRIPCIÓ: Envia un correu amb el teu nom i cognoms a igualdad@castello.es

MODALITAT: dependrà de la situació sanitària que siga presencial o virtual.

DATES I HORARI: Els dimarts i dijous 15, 17, 22 i 24 de febrer i 1, 3, 8 i 10 de març.

MATÈRIES:

- 15/02: Conceptes bàsics d'igualtat
- 17/02: Història del feminisme
- 22/02: Marc legal
- 24/02: Coeducació i llenguatge inclusiu
- 1/03: La salut de les dones
- 3/03: Planificació de projectes
- 8/03: Usos del temps
- 10/03: Violència de gènere

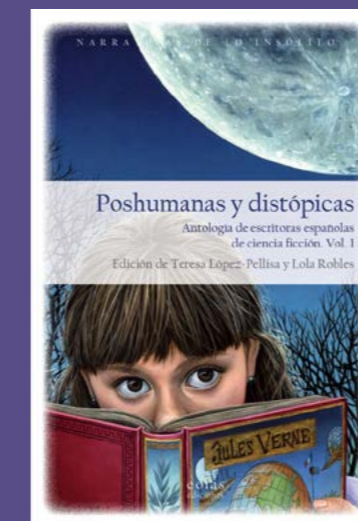
No et perdes...

Poshumanas y distópicas. Antología de escritoras españolas de ciencia ficción (2020, Eolas)

Teresa López-Pellisa i Lola Robles, encarregades de l'edició i selecció dels textos, són les artífexs d'aquesta obra formada per dos volums. Mitjançant aquesta antologia, tracen un recorregut a través de la ciència-ficció escrita per autores espanyoles des del segle XIX fins a l'actualitat. Les escriptores han imaginat i especulat sobre el futur, així com sobre les conseqüències polítiques i socials dels

avanços tecnològics, sobre intel·ligències artificials, màquines del temps, extraterrestres, éssers artificials i altres mons allà entre les estrelles. Aquesta antologia té l'objectiu de visibilitzar el treball de les escriptores de ciència-ficció espanyola.

Mitjançant aquest treball d'històries, llegendes i encanteris, les autores han creat una comunitat d'amor i sororitat que lluita per la llibertat i l'empoderament de totes les dones.

Autores del volum I: Emilia Pardo Bazán - Angeles Vicente - Halma Angélico - Condesa de Campo Alange - Alicia Araujo - María Guéra y Arturo Mengotti - Magdalena Mouján Ontaño - Teresa Inglés - Roser Cardús - Rosa Fabregat - Blanca Mart - Mayi Pelot - Elia Barceló - Rosa Montero - Lola Robles

Autores del volum II: Carme Torras - Mª Concepción Regueiro Digón - Susana Vallejo - Nieves Delgado - Care Santos - Cristina Jurado - Susana Sussmann - Pily Barba - Patricia Esteban Erlés - Felicidad Martínez - Sara Mesa - Sofía Rhei - María Angulo - Laura Fernández - María Zaragoza

“La història de les infermeres és la història de la resiliència i la superació. Nosaltres l’hem viscuda en primera persona”

Olga Navarro i Vanessa Ibáñez, infermeres i docents universitàries, són les fundadores d'aquest projecte

Però, també, inventores, invencibles, increïbles... **Infermeres invisibles** és un projecte que pretén visibilitzar aquelles infermeres que, per la seua professió i la seua condició de dona, van ser apartades dels llibres d'Història o no han rebut el reconeixement que mereixia la seua aportació a la ciència, a la societat i a la Infermeria com a disciplina.

Per què sorgeix **Infermeres invisibles**?

Fins avui, la història de les infermeres és la història de la resiliència i la superació. Nosaltres l’hem viscuda en primera persona. Si mirem arrere, no veiem grans avanços en els últims 20 anys en el reconeixement social de la professió. S’ha avançat molt en l’àmbit acadèmic, però en reconeixement social i laboral seguim igual. En l’Administració Pública, les infermeres tenim vetat l’accés a determinats càrrecs de gestió i direcció i no entenem la presa de moltes decisions importants que afecten les cures de salut sense tenir en compte el criteri de les infermeres. Des de l’any 2008, els estudis d’infermeria a Espanya constitueixen un Grau Universitari i tenen accés directe a estudis de postgrau (màster i doctorat). No obstant això, les i els professionals d’infermeria continuen ocupant la categoria funcional A2, equivalent a diplomatura, en lloc d’A1, que equival a grau. Sembla, per tant, no haver-hi cabuda per a les infermeres, quan tenim grau acadèmic exigint per a aquells llocs o fins i tot els superiors (doctorat).

Infermeria és una de les professions que han sigut i continuen sent més estereotipades i, probablement,

aquests estereotips han contribuït a aquesta invisibilitat. Les infermeres som un col·lectiu majoritàriament femení i en una societat com la nostra, encara avui de les dones s’espera que siguin cuidadores (professionals o no). En el cas de les infermeres, ens han mostrat des de la infància imatges d’infermeres cuidadores a peu de llit amb falda i còfia blanca, submises i, a vegades, seductores. Continua persistint socialment un important desconeixement de les funcions de la professió i de les seues competències per a labors amb major importància, com la investigació, la prevenció de malalties, conscienciació social sobre realitats sanitàries, relació terapèutica amb pacients i família, accions per a la humanització de la salut, etc. Totes aquestes funcions brillen per la seua absència en els mitjans de comunicació.

Aquestes últimes setmanes hem pogut veure amb alumnat de primer curs de Grau en Infermeria com a l’hora de fer activitats de joc de rol a l’aula, continuen representant les infermeres com a professionals subordinades a altres disciplines i desenvolupant activitats enfocades exclusivament a la cura de la persona malalta.

Vau pensar en algun moment que el projecte arribaria tan lluny?

Encara que vam creure fermament en la necessitat de dur a terme el projecte des del principi, no sabíem ni tan sols si podríem dur-lo cap avant. Hem hagut de fer un gran esforç dedicant el nostre “temps lliure” per a fer-lo realitat. L’objectiu inicial era escriure un llibre il·lustrat i amè que arribara a les aules d’Infermeria i que empoderara l’alumnat. Estàvem segures que rescatar les històries de les infermeres invisibles inspiraria les futures generacions de professionals, els proporcionaria espills en els quals mirar-se i veure reflectides la innovació, la ciència infermera i l’emprenedoria. La resta de coses que han anat succeint després no estaven planejades, però han fet que aquest projecte, que va nàixer amb un llibre, tinga altres metes i objectius i continue creixent.

Els altres objectes en venda, a part del llibre, estaven plantejats des de l’inici?

No. Quan realitzàrem la campanya de micromecenatge per a aconseguir fons per a publicar el primer llibre autoeditat, vam haver de preparar alguns objectes per a compensar els mecenes i vam veure que moltes persones s’interessaven també per ells. Llavors pensàrem que una manera d’aconseguir major visibilització d’infermeres històriques podria ser a través de productes que usem diàriament. A més, la majoria de productes que hi ha en el mercat relacionats amb la infermeria ofereixen una imatge reduccionista de la professió vinculant-la, únicament, amb el seu vessant assistencial. Nosaltres pensàrem de fer una cosa diferent que trencara amb aquest estereotip i que fora per a tots els públics, també per a xiquetes i xiquets.

Creus que el vostre projecte ha tingut l’acolliment que mereixia?

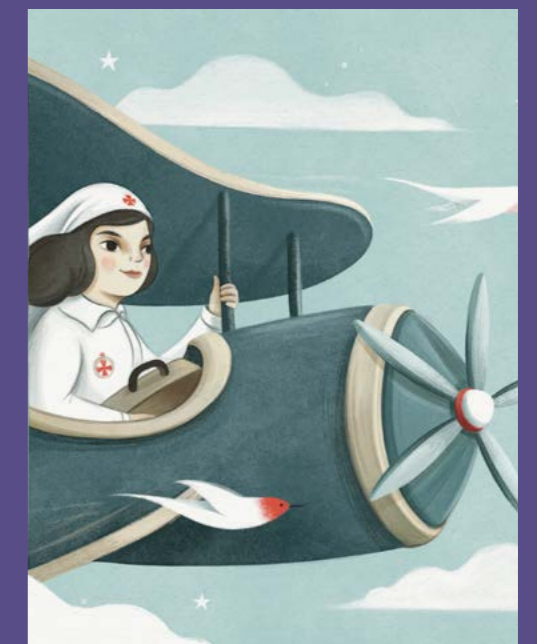
Aconseguir publicar el llibre amb una editorial com Penguin Random House és una cosa que mai imaginàrem que podria passar. Però aquest projecte ha nascut en un context de pandèmia mundial en el qual companys i companyes estaven lluitant en primera línia i liderant la batalla contra la Covid-19 i això ha repercutit en el fet que la societat se sensibilitzara davant aquesta causa. Estem molt contentes de l’acolliment que ha tingut perquè no sols ha permès retornar a la infermeria el protagonisme que mereix en la història, sinó, també, ens ha donat l’oportunitat d’homenatjar les infermeres que s’han jugat la vida en aquesta pandèmia.

Teniu pensat desenvolupar més accions dins del projecte?

Idees i ganes tenim moltes, recursos pocs. Al Regne Unit s’inclou dins del currículum de primària les figures de les infermeres Florence Nightingale i de Mary Seacole. Recentment, hem sabut que en alguna comunitat autònoma espanyola com la de Galícia s’ha introduït a Isabel Zandal en l’ensenyament. Ens encantaria que aquesta iniciativa es fera extensiva a la resta de comunitats autònomes i poguérem involucrar-nos en això. Actualment estem escrivint *Infermeres Invisibles 2*. Encara queden moltes infermeres invisibles que mereixen el seu lloc en la història.

Actualment estem escrivint ***Infermeres Invisibles 2***. Encara queden moltes infermeres invisibles que mereixen el seu lloc en la història.

Les il·lustracions del llibre són d’**Irene Bofill**, il·lustradora i dissenyadora, llicenciada en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València.

+dones

REGIDORIA DE FEMINISME I LGTBI

